

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1200/2023
10.04.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Добриле Страјина, председника већа, Драгане Миросављевић и Надежде Видић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Југ Вукићевић, адвокат из ..., против туженог Института за здравствену заштиту деце и омладине Војводине, са седиштем у Новом Саду, чији је пуномоћник Милан Козомора, адвокат из ..., ради исплате, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3925/22 од 06.10.2022. године, у седници одржаној 10.04.2024. године донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3925/22 од 06.10.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиле за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 2877/2021 од 08.06.2022. године, ставом првим изреке, одлучено је да се тужбени захтев тужиле усвоји. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужилци за период од 01.09.2018. године до 30.09.2021. године исплати на име накнаде трошкова за исхрану у току рада износ од 117.417,50 динара са затезном каматом почев од 19.05.2022. године до исплате и обрачунатом каматом у износу од 23.214,34 динара за период од доспелости сваког појединачног месечног износа до 18.05.2022. године, као и да тужилци на име накнаде трошкова регреса за коришћење годишњег одмора плати 89.868,48 динара са затезном каматом почев од 19.05.2022. године до исплате и обрачунатом каматом у износу од 17.070,64 динара за период од доспелости сваког појединачног месечног износа до 18.05.2022. године. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужилци уплати ПИО доприносе код надлежног ПИО фонда на износе главнице предметних накнада, по стопи која важи на дан уплате. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужилци накнади трошкова парничног поступка у износу од 48.000,00 динара са затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом петим изреке, тужилца је ослобођена обавеза плаћања судских такси у овом спору.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3925/22 од 06.10.2022. године, преиначена је првостепена пресуда, тако што је одбијен тужбени захтев тужиле да се

обавеже тужена да тужиљи за период од 01.09.2018. године до 30.09.2021. године исплати накнаду на име трошкова за исхрану у току рада и накнаду трошкова регреса за коришћење годишњег одмора, са затезном каматом и обрачунатом каматом, као и да се обавеже тужена да тужиљи на досуђене износе главнице уплати ПИО доприносе код надлежног ПИО фонда и одбијен захтев тужиље за накнаду трошкова парничног поступка са затезном каматом од извршности до исплате, а тужиља обавезана да туженом накнади трошкове поступка у износу од 36.973,00 динара са затезном каматом од извршности до исплате. Тужиља је обавезана да туженом накнади и трошкове жалбеног поступка у износу од 45.892,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиља је изјавила благовремену ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Врховни суд је испитао побијану пресуду, применом одредбе члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку - ЗПП ("Службени гласник РС", бр. 72/11...18/20) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности, а ревизијом тужиље се не указује на неку другу битну повреду прописану одредбом члана 407. став 1. тачке 2. и 3. истог закона.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је у утуженом периоду, била у радном односу код туженог, на радном месту ..., са коефицијентом за обрачун и исплату плате од 7,43. Тужени је тужиљи у спорном периоду обрачунавао и исплаћивао основну плату, односно зараду, тако што је основицу коју објављује Влада РС и која је била у примени множио са коефицијентом радног места тужиље, те како је добијени производ (основица и коефицијента радног места тужиље) са увећањем по основу минулог рада у спорном периоду био нижи од износа прописане минималне нето зараде, тужени је тужиљи приликом обрачуна основне платио вршио допуну основне плате, тј. њену корекцију до прописане минималне нето зараде. Висина трошкова исхране у току рада и регреса утврђена је вештачењем на основу најповољнијих критеријума у тренутно важећим Посебним колективним уговорима у РС за јавна комунална предузећа и друга јавна предузећа, а који износи су детаљно утврђени на страни 4 првостепене пресуде.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиље усвојио и обавезао тужену да јој исплати накнаду за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, у утуженом периоду, јер је закључио да у минималној заради која је тужиљи исплаћивана, није садржана накнада трошкова који су предмет овог спора.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду тако што је тужбени захтев тужиље одбио применом одредбе члана 118. Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр.24/05 са изменама и допунама), у вези одредбе члана 2. став 2. истог закона и одредбе члана 4. Закона о платама у државним органима и јавним службама („Сл. гласник РС“, бр.34/01...21/16), налазећи да су примања по основу зараде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора садржана у коефицијенту, као једном од

елемента плате, а да Посебним колективним уговором није предвиђено ово право запослених.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је правилно применио материјално право.

Закон о раду, у одредби члана 105. став 3. прописује да се под зарадом сматрају сва примања из радног односа, осим примања из члана 14, 42. став 3. тачке 4. и 5. члана 118. став 1. тачка 1-4, члана 119, члана 120. тачка 1. и 158. тог закона. Према одредби члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду, запослени има право на накнаду трошкова у складу са Општим актом и Уговором о раду, за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин и на регрес за коришћење годишњег одмора, а висина трошкова из става 1. тачка 5. тог члана мора бити изражена у новцу (став 2).

Закон о платама у државним органима и јавним службама, прописао је начин утврђивања плата, додатака, накнада и осталих примања, поред осталог и за запослене у јавним службама које се финансирају из буџета РС, АП и јединица локалне самоуправе (члан 1. став 1. тачка 3). Одредбом члана 3. став 1. тог закона, прописано је да основицу за обрачун и исплату плате утврђује Влада, осим за Председника Републике, народне посланике и именована, постављена и запослена лица у службама Председника Републике и Народне скупштине РС. На основу одредбе члана 4. став 1. Закона о платама у државним органима и јавним службама, коефицијент изражава сложеност послова, одговорност, услове рада и стручну спрему, а на основу члана 2. истог члана закона, коефицијент садржи и додатак на име накнаде за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора.

Посебан колективни уговор за здравствене установе чији је оснивач РС, АП и једница локалне самоуправе („Сл. гласник РС“, бр.106/18), у одредби члана 90. одређује елементе за утврђивање плате, тако што се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате и дела плате по основу радног учинка у складу са законом (став 2); основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

На основу одредбе члана 91. Посебног колективног уговора за здравствене установе чији је оснивач РС, АП и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС“, бр.96/19 и 58/19), одређени су елементи за утврђивање плате, тако да се плата утврђује на основу: основице за обрачун плата, коефицијента са којим се множи основица, додатака на плату, обавеза које запослени плаћа по основу пореза и доприноса за обавезно социјално осигурање из плате и дела плате по основу радног учинка у складу са законом (став 2); основна плата припада запосленом који ради пуно радно време или радно време које се сматра пуним радним временом (став 3).

Уредбом о коефицијентима за обрачун и исплату плата запослених у јавним службама, које је Влада РС донела на основу члана 8. Закона о платама у државним органима и јавним службама, утврђени су коефицијенти за обрачун плата запослених у јавним службама које се финансирају из Буџета РС, АП и јединица локалне самоуправе. На основу одредбе члана 2. став 1. тачка 13. те Уредбе утврђени су

коэффицијенти за обрачун и исплату плата запослених из члана 1. ове Уредбе које се примењује и на запослене у здравственим установама.

У конкретном случају, тужила је запослена у здравственој установи, па се на утврђивање и обрачун њене плате, као и накнаде и додатка по основу рада, примењују прописи којима се уређују плате, накнаде и друга примања запослених у јавним службама. Супсидијарна примена Закона о раду прописана је само за случај када посебним законом, положај, права, обавезе и одговорности запослених нису другачије уређени. Како је одредбом члана 4. став 2. Закона о платама у државним органима и јавним службама прописано да коэффициент за обрачун плате садржи и додатак за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, следи да та одредба посебног закона искључује примену одредбе члана 118. став 1. тачке 5. и 6. Закона о раду, као и да Посебним колективним уговором за запослене у јавним службама није предвиђено право запослених на накнаду трошкова за исхрану у току рада и трошкова регреса за коришћење годишњег одмора. То право није предвиђено ни ПКУ за здравствене установе чији је оснивач РС, АП и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС“, бр.106/18), као ни ПКУ за здравствене установе чији је оснивач РС, АП и јединица локалне самоуправе („Сл. гласник РС“, бр.96/19 и 58/19), нити претходно важећем ПКУ из 2010. године. Пошто је накнада тужиљи трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, у угуженом периоду, исплаћивана кроз коэффициент за обрачун њене плате, следи да јој не припада право на исплату која је предмет овог спора, без обзира на то што је тужиљи плата исплаћивана у висини минималне зараде.

На основу Закључка усвојеног на седници Грађанског одељења Врховног касационог суда одржаној 05.07.2022. године, запослени коме се плата исплаћује у висини вредности минималне зараде у јавним службама, као корисницима буџетских средстава, остварују право на накнаду трошкова исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора по основу рада применом коэффицијента за обрачун и исплату плата, у коме је садржан додатак на име тих накнада и саставни део коэффицијента за сваког запосленог. Из тих разлога, наводима ревизије тужиље се неосновано побија правилност примене материјалног права.

Правилна је и одлука о трошковима парничног поступка јер је донета правилном применом одредбе члана 153. став 1, 154. и 165. став 2. ЗПП.

Из изложених разлога, Врховни суд је донео одлуку као у изреци применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП.

Како тужила није успела у овом поступку, Врховни суд је, применом члана 165. става 1. у вези чланова 153. и 154. ЗПП, одбио захтев тужиље за накнаду трошкова ревизијског поступка.

**Председник већа – судија
Добрила Страјина, с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**